

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloga k listu "Slovenski gospodar" iz leta 1918. — Redakcija: Maribor, ulica 1. — Tisk: "Slovenski gospodar" v Mariboru. — Cena: 30 vinarjev. — Prejemniki: Maribor, ulica 1. — Številka: 23. — Letnik: 53.

Maribor in Radgona naša!

Železnica Radgona Špilje teče po jugoslovanskih tleh.

V torek popoldne sta dva francoska častnika, kot odposlanca antante obiskala v Mariboru okrajnega glavarja dr. Lanjšiča, vladnega komisarja Pfeiferja in škofa dr. Napotnika. Uradno sta naznanila, da je mirovna konferenca v Parizu proglasila Maribor in Radgona za jugoslovansko posest. Tudi železnica od Špilja do Radgone teče po jugoslovanskih tleh.

S tem dnem je za Štajersko končan več kot tisočletni boj med slovenstvom in nemštvom in mi smo z uspehi zadovoljni. Meja ostane, kakor se je razvila tekom časa. Nemci obdrže, kar se ponemčilo našega sveta, izgube same mesta in trje, ki se nahajajo na našem ozemlju in nekoliko ekolice ob meji. Okrog 1200 let je bil slovenski

kmet trdi boj s prodirajočim nemštvom, ki mu je trgalo vas za vasjo, dolino za dolino, a njega samega uklenilo v tlačanstvo nemški gospodi in graščakom. Sedaj je ta boj izbojevan, naše sile so svobodne in jih bomo lahko uporabili za boljše, plodonosnejše delo. Pretekli torek je eden najpomembnejših dnevoev v zgodovini našega ljudstva.

Mirovni pogoji Nemški Avstriji.

Odposlanec Nemške Avstrije na pariški mirovni konferenci se bil v pondeljek dne 2. junija izročeni mirovni pogoji. Nemška Avstrija se bo odslej imenovala same "Avstrija". Nova država bo štela kakih 6. milijonov prebivalcev. Obsegala bo 50.000 do 60.000 stirkajskih milj.

Avstrija prizna popolno neodvisnost Ogrske, Čehe Slovaške in države Srbov Hrvatov-Slovencev in odstopi druga ozemlja, ki se paprej tvorila avstro-ogrskemu cesarstvu.

Meje.

Severna meja Avstrije z Čeho-Slovaške je večinoma stara meja, ki je Gornje in Nižje Avstrijsko delila od Češke in Moravske. Češki in moravski Nemci so torej del Čehoslovaške države. Južna meja z Italijo in Jugoslavijo se bo pozneje natančneje določila. Toliko pa je že sedaj gotovo, da pripadeta Maribor in Radgona Jugoslaviji. Meja teče severno od Radgone proti Ogrski. Natančno mejo med Čehoslovaško in Avstrijo bo določila komisija 7 članov, od katerih bo

5 imenovanik od antantnih držav po snega pa imenujeta Čeho-Slovaška in Avstrija.

Trdi pogoji.

Antanta stavi Avstriji trde pogoje mira. Pred vsem zahtevajo zavezniki, da morajo Nemci v Avstriji zagotoviti vsem avstrijskim državljanom, brez ozira na plemo, jezik in vero v zasebnem in javnem življenju popolno svobodo. Avstrija se od pove vsem pravicam, ki jih je dosedaj imela z nasj Evrepe. Vse avstre-ogrskje bojne ladje z po donavskimi vred se končno veljavno odstopijo za veznikom (Jugoslaviji, Italiji, Franciji itd.) Trde pogoje stavi antanta avstrijskim Nemcem tudi glede plačevanja dolgov stare Avstre Ogrske. Podrobne sti pa se o tem niso znane. Vojaštva bo smela Nemška Avstrija imeti le skromno število.

Tako je ponižan oni narod, ki je 1. 1914 povzročil krvavo svetovno vojako iz hudobnega čemena, da bi zagospodoval nad vsemi narodi v Evropi.

Minister dr. Korošec o prehrani v Jugoslaviji.

V naslednjem objavljamo odgovor dr. Korošca na razne interpelacije poslancev v Narodnem predstavništvu v Beogradu glede naše prehrane.

Sol.

Istina je, da imamo v Bosni in Hercegovini de 20.000 ton soli in da ostaja okoli 3000 ton za izvoz. Kakor sem se preričal, se izvozi vsak dan iz Bosne v Srbijo, zlasti v Beograd, kakih 600—5000 kg soli (izvoz seveda ni vsak dan enak), in sicer največ po vojaki. Mi nismo imeli povoda, da bi te zaplenili, ker vemo, da vlada v Srbiji veliko pomanjkanje soli. Za druge pokrajine smo poskrbeli sol na ta način, da smo določili že v prejšnjih dogovorih z Nemško Avstrijo, da nas bo Nemška Avstrija zalagala s soljo; tako dobimo iz Nemške Avstrije 400 vagonov kuhinjske soli. Dne 25. maja smo sklenili še dodaten dogovor, po katerem dobimo zopet 400 vagonov soli.

Proti tihotapstvu.

Popolnoma se strinjam s tem, da je treba preprečiti tihotapljenje v velikem. Kolikor sem jaz

LISTEK

Vojaški novinec.

Belgijska povest,

avtor Franjo Kunsjans; preložil za "Slov. Gospodarja" Al. B.

(Konec.)

Katrica je mogla užiti le malo od jedil. Naj je že bila utrujenost ali ginjenost, čez par trenutkov je končala obed in s tihim, hvaležnim pogledom opazovala svojega dobrotnika, ki je bil prisedel k njej in jo silil, naj je.

Ko je stari gospod zapazil, da noče več jesti, jo je prijel za roko in rekel:

"Zdaj mi pa povej, odkod si in kako to, da tako sama potuješ s slepim vojakom, in če imaš starše in kje so?"

S prirojeno priprosto zgovornostjo mu je zdaj deklica pričela pripovedovati o hišicah, stari materi, dedu, Pavelčku in o ločitvi. Ko pa je pričela praviti, kako se je mučila, da bi našla stepega vojaka v Venloju, kako je od veselja skoro omedlela, ko ji je častnik dovolil, da sme nesrečnika vzeti s seboj domov, kako je sanjala o naši preljubi Gospeji in kaj sta spotoma govorila med sabo, — takrat se je starca letila globoka ginjenost, da si je včasih solzo obrisal iz oči. Sladki dekličin glas je nepremagljivo vplival nanj in čutil se je njeni nerazumljivi požrtvovalnosti in ljubezni.

Nišesar mu ni prikrila ter mu pošteno in odkrito pripovedovala o svojih načrtih, možitvi s slepcom in o vsem, kar mu je obljubila in misli storiti, da mu osladi grenko življenje. Povedala mu je tudi, kaj ji je Janez obljubil, ako z božjo pomočjo zopet izpregleda.

Ta ganljiva povest je dolgo trajala, a kljub temu je stari in pretrgal niti z besedico.

Ko je deklica končala z gorko hvalo in molče pričakovala odgovora, je njen poslušalec sedel tokaj s povešenimi očmi, vtopljen v globoko premišljevanje. Čez nekaj časa je dvignil glavo in rekel:

"Prav si ravnala, hčerka moja. Kreposten in plemeniti misleč otrok si! Sanjala si torej o tem, da si pomoreta naprej s tem, da bosta delala dan in ponoč. Ti, da odvrneš od prijatelja bolesto sleposti, on, da te poplača za tvojo ljubezen; oba skupaj pa, da starim staršem napravita mirno življenje. Bog je uglasil vajino molitev. On vaju je pripeljal semkaj in meni dovolil, da vama izkažem dobro delo. Uporabi bom vso svojo izkušnost, da ozdravim levo oko tvoje prijateljice, in veliko imam vzroka upati, da se mi posreči. Kar pa se drugoga tiče, boji brez skrbi, uresničile se bodo tvoje plemenite sanje. To neč bosta spala tukaj. Jutri bomo videli, kaj nam je storiti. Med tem si lahko odpočneš, ali se izprehajaj po vrtu, in ako česa želiš, kar zahtevaj od deklice ali pa od hlapca; dobri duši sta, ki ti bosta z veseljem pomagala. Zda, pa te zapuščem do večera."

Nemo je gledala Katrica za starcem, ko je odhajal. Čez nekaj časa je tudi ona zapustila sobo ter se veselo izprehajala po vrtu, premišljujoč, kar ji je bil povedal stari gospod.

Drugo jutro se je odpeljal voz skozi vrtna vrata. Na sprednji klopi je sedel hlapec z brazgotino na čelu, žvižgajoč veselo pesem in z bičem priganjajoč konja v tek. Na zadnji klopi je sedel mladenič z zelenim sentilom na očeh, za njim pa vesela Katrica, ki mu je tiho stiskala roko in mu šepetala na uho:

"O Janez, zdaj sva pa le srečna, kaj ne? Uresničile so se moje lepe sanje! Kako bo vesela tvoja mati — in ti gotovo ozdraviš, stari gospod je rekel tako — kako se bodo vsi čudili, ko se pripeljeva tako imenitno v lepem vozu!"

"Popeljemo se po ovinkih proti Cerzlu", je rekel hlapec. "Tam mi pokažeta pot. Zda pa v božjem imenu!"

Pognal je konja in zaklical: "Hoj, Marengo, hi! Stopaj!" Čestni prah se je vzdignil kot oblak; kmalu je voz izginil med prvimi vaškimi hišami.

VIII.

Nekega dne, ko sem čisto sam pobajal po puštinji in v duhu nabiral pesniške višave narave, se je na zahodu dvignila nevihta.

Nekaj čudovitega, šestokrat strahotnega je, če se človek vroč poleten dan nahaja na ravnini, ko se z bliski prepolni sopari počasi na brezkončnem nebu zgoščajo v viharne oblake. Človek bi si mislil, da se je narave naenkrat lotil smrten strah; solnce obledi in sije s slabotnimi žarki; zrak postaja težak in se vlega človeku na prsi; živali beže in se plašno skrivajo; čebele kot pušice švigajo, hiteč domov v panje; listje na drevju se ne gane, veter zadržu-